

Welkomstwoord Voorzitter Seniorenraad

themamiddag over "Fysiek en psychisch geweld jegens ouderen"

op donderdag 26 maart 2015

Goede middag dames en heren

Als voorzitter van de Seniorenraad Waalre heet ik u namens de Raad van harte welkom op deze promotiemiddag van de Seniorenraad Waalre.

Een promotiemiddag, niet voor de Seniorenraad als zodanig maar een promotiemiddag voor het instituut Klankbordgroepen waarvan de Seniorenraad dankbaar en in het belang van het Seniorenbeleid ook noodzakelijkerwijze gebruik maakt.

Tweemaal per jaar voert de seniorenraad apart overleg met de onderscheiden klankbordgroepen: de klankbordgroep Waalre, de klankbordgroep Aalst centrum, de klankbordgroep Ekenrooi en de klankbordgroep de Voldijn. Eenmaal per jaar is er een plenaire bijeenkomst waarop een bepaald thema besproken wordt.

De plenaire bijeenkomst 2015 is deze bijeenkomst van vanmiddag.

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik de vaste leden van de klankbordgroepen maar ook de belangstellenden die de bijeenkomsten bijwonen van harte te danken voor hun inzet.

Voor ons onmisbaar!

Drie sprekers, Peter Bronts, Chris Kinderen en Hanneke Balk

Het thema van vanmiddag is, zoals bekend: Fysiek en psychisch geweld jegens ouderen.

We hebben twee sprekers **die het thema inhoudelijk en in de consequenties** nader voor het voetlicht zullen brengen:

*de heer Peter Bronts, psycholoog en werkzaam bij Psychologisch centrum Lambertushof te Veghel

*de heer Chris Kinderen namens de GGD en voorlichter ouderen.

Stipt om kwart voor vier treedt de derde spreker op t.w. wethouder mevrouw Hanneke Balk die kort **het seniorenbeleid Waalre** zal toelichten en dat ook vooral in het kader van het participatiebeleid en de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Graag heet ik genoemde sprekers in het bijzonder nog van harte welkom en wil ze al op voorhand dankzeggen en niet alleen omdat ze zich aan dit moeilijke onderwerp wilden wagen maar vooral ook omdat ze zich vrijwel belangeloos beschikbaar hebben gesteld. (Bedenk me net dat ik hoop dat dit voor hen vooralsnog geen verassende mededeling is)

Na iedere spreker is er kort gelegenheid tot het stellen van vragen. Ik kan me voorstellen dat het onderwerp uitnodigt ons deelgenoot te maken van bepaalde ervaringen en van een bepaalde casus maar helaas kan ik alleen z.g. toelichtende vragen toelaten. Hebt u andere vragen zet ze op papier en we zullen er, indien gewenst vertrouwelijk, alle aandacht aan geven en u zeker en vast (zoals de Vlaming zegt) antwoorden, mondeling dan wel schriftelijk.

En tenslotte voor sommigen misschien wel een catastrofale mededeling: er is geen pauze!

We gaan tot uiterlijk kwart over vier door. Daarna maken we het gemis aan pauze meer dan goed door u wat drankjes en een borrelhapje aan te bieden. Ik hoop dat u daarvoor blijft maar meer in het bijzonder nog om in een ongedwongen sfeer even met elkaar van gedachten te wisselen.

Het thema van vandaag: fysiek en psychisch geweld jegens ouderen.

Zonder de sprekers van vandaag voor de voeten te lopen wil ik er toch graag even iets over zeggen al zal dat dan vooral “hap-snap” zijn.

Fysiek geweld lijkt voor zich te spreken. De wereld staat er bol van. Maar over dat niveau hebben we het hier vandaag niet. Ook hebben we het niet over de steeds frequenter voorkomende laffe overvallen op ouderen. Overigens voldoende reden om van veiligheid voor senioren een speerpunt te maken in het seniorenbeleid.

Waar we het wel over gaan hebben is over fysiek geweld in een afhankelijke relatie waar vertrouwen juist een eerste vereiste is.

En dat dan ook nog gezien vanuit de belevingswereld van ouderen.

Het is vooral daarom dat het thema zo moeilijk bespreekbaar is.

Psychisch geweld daarbij kan zich niet iedereen direct een beeld vormen. In een overleg met de Ouderenbonden waar het thema van vandaag ter sprake kwam werd ons geadviseerd tenminste dat “geweld” wat af te zwakken en te vervangen door **psychische druk**.

We hebben daar serieus over nagedacht maar de formulering uiteindelijk toch gehandhaafd en wel om twee redenen:

1. In het kader van de DSM wordt ook gesproken over “psychische geweld”. DSM dat staat voor (“Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders”) vrij vertaald: Diagnostisch en Statistisch Handboek van geestelijke kwalen/ziektes, het is een classificatie van psychische stoornissen dat gebruikt wordt bij hulpverlening, opleiding en onderzoek.
2. En de tweede reden is een eigen ervaring die ik u toch kort even wil vertellen vooral ook omdat die ervaring mij althans met betrekking tot dit onderwerp verrijkt heeft.

Als voorzitter van de GHOR-zuid Nederland (dat staat voor Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) werd ik in 2002 door New York County uitgenodigd voor een vijfdaags informatie- en uitwisselingsprogramma naar aanleiding van de ramp met de Twin Towers – “nine eleven”

Vier van de vijf dagen waren in dat kader volgeboekt maar een dag was programmavrij om te ruiken aan de New Yorkse samenleving. Ieder van de twaalf genodigden werd ergens gedropt en ik werd naar de Universiteit gebracht waar een bijeenkomst/congres werd gehouden over huiselijk geweld.

Ik kwam terecht in een gezelschap van 210 vrouwen waarvan de meesten (sorry dat ik dat zo zeg maar even noodzakelijk voor de sfeerbeschrijving) donker van huidskleur en fors van postuur waren.

Als gast werd ik in het midden op de eerste rij gezet.

Toen het Congres tegen de middag een beetje verwaterde en ontaardde in een soort assertiviteitstraining (het ging vrijwel alleen maar over fysiek geweld) greep de congresleidster in en memoreerde dat er een Europese gast was (uit Nederland; men wist niet waar het lag maar wel dat het een land was met uitgesproken alternatieve ideeën) en riep ze uit: wat kunnen we beter doen dan hem vragen hoe er in Europa met het probleem huiselijk geweld wordt omgegaan. Helemaal verbouwereerd en onvoorbereid kreeg ik vervolgens de microfoon onder mijn neus geduwd.

In de nood van het moment beperkte ik me tot twee uitspraken.

1. *Dat als er in Nederland een congres of studiebijeenkomst wordt gehouden over huiselijk geweld van de aanwezigen de verdeling man-vrouw toch redelijk in evenwicht is. (vandaag.....)*
2. *Dat op een congres of studiebijeenkomst in Nederland over huiselijk geweld naast fysiek geweld vooral gepraat wordt over psychisch geweld.*

Het effect van mijn opmerkingen was vooral dat ik die middag bij de werkgroep besprekingen de meest gevraagde en bevraagde persoon was.

Ik heb die middag aanvullend geleerd dat psychisch geweld iets is waar een tijdsfactor aan zit en vaak juist door die tijdsfactor van psychische druk omslaat in psychisch geweld, geleerd dat men zich er niet altijd van bewust is en dat door het te bespreken er preventief veel aan gedaan kan worden.

Tot zover die ervaring.

Dames en heren,

In het korte tijdsbestek van vanmiddag kunnen we eigenlijk als het ware alleen maar even ruiken aan de problematiek. Niet alles kan besproken worden.

We hebben tevoren geen overleg en afstemming met de sprekers gehad, ik weet dus ook niet hoe breed of hoe smal het spectrum van het onderwerp in hun voordracht is.

Het gaat vooral om fysiek en psychisch geweld in een vertrouwensrelatie reden waarom het ook zo moeilijk bespreekbaar is.

Tussen personen!

Begin deze maand las ik in het ED een uitlating van Frans Kemerink, voorlichter bij de Unie KBO dat b.v. financieel misbruik van ouderen de komende jaren fors zal groeien. Hij geeft aan dat financiële uitbuiting vooral plaats vindt in de eigen familie- of kennissenkring.

“Onze belangrijkste taak”, zegt hij, “ is dat we mensen weerbaar maken, dat hun sociale netwerk op orde is zodat misbruik veel moeilijker wordt”.

Dat gaat dan ook over misbruik/psychisch geweld in een vertrouwensrelatie.

Het speelt zich af tussen personen zei ik maar met name psychisch geweld kan als ervaring ook vaak voorkomen door toedoen van omstandigheden.

Ik denk dan aan:

*eenzaamheid

*armoede

*verveling (als resultante van psychische passiviteit dat weer kan leiden tot apathie en agressie)

Het zijn vooral die onderwerpen die in samenspraak met de gemeente Waalre op het jaarprogramma 2015 van de Seniorenraad staan en agenda voor de toekomst vormen.

En, (maar dat is dan toch vooral een cri de coeur van mijzelf) vlak niet uit dat de overheid zich in wet- en regelgeving maar vooral in de uitvoering daarvan herhaaldelijk schuldig maakt aan psychisch geweld door gebrek aan enig maatschappelijk draagvlak.

Afsluitend, dames en heren,

Fysiek en psychisch geweld jegens ouderen.

Denk nou niet dat wij geen oog hebben voor de andere kant van de medaille. Zeker ouderen kunnen, in hun toch vaak niet als prettig ervaren afhankelijkheids-situatie, psychisch geweld uitoefenen. In mijn beroep heb ik van hulpverleners vaak te horen gekregen “die man/vrouw haalt het bloed onder de nagels vandaan”. Het is dan vaak de professionele attitude/houding die maakt dat je daar op een goede manier mee om kunt gaan.

In de huidige tijd waar veel van een professionele begeleiding wordt doorgeschoven naar mantelzorgers is het zeker daarom nu het moment om een onderwerp als dat vandaag te bespreken.

**Dames en heren,
Ik wens ons een zinvolle middag!**